

HØRINGSUTTALELSE FRA STIFTELSEN DANSE- OG TEATERSENTRUM - UTKAST TIL ENDRING AV LOV OM NORSK KULTURRÅD.

1. innledning og bakgrunn .

Stiftelsen Danse- og teatersentrum, heretter forkortet ”DTS” viser innledningsvis til innsendte uttalelser i forbindelse med oppheving av *Forskrift for støtteordning for fri scenekunst* (2014), innspill/høring av *Gjennomgang av kulturrådets organisering og arbeidsform* gitt av en særskilt oppnevnt utredningsgruppe (2014) , samt innspill/høring av *”Kunstens autonomi og kunstens økonomi”*. (2014/15)

Vi mener at alle disse rapportene og høringsuttalelsene som er avgitt bør ses i en helhetlig sammenheng idet de griper inn i og får store konsekvenser for utviklingen av det profesjonelle frie scenekunstheltet i Norge, for dets virksomheter både lokalt, regionalt , nasjonalt og internasjonalt.

Utviklingen, mandatet og rollen til Norsk kulturråd er avgjørende for utviklingen innen fri scenekunst og det frie feltets naturlige plass i det totale scenekunstlandskapet i Norge. Vi er bekymret for den utviklingen vi allerede ser i Norsk kulturråd i takt med endring av poster; (frafallet av post 74) og forvaltning, som vi ser skaper et økt press på kulturdepartementet, idet Norsk kulturråds oppgaver, prioriteringer og rolle ikke ivaretar det frie scenekunstheltets estetiske og uttrykksmessige mangfold. Når så forskriften for støtteordningene til fri scenekunst også er borte, har man heller ikke lenger et verktøy til å gi det relevante utvalget i kulturrådet overordnede føringer for utviklingen på det frie scenekunstheltet. Gjennom opphevingen av forskriften ble fri scenekunst en del av kulturrådets portefølje på lik linje med andre kunstuttrykk, og med et pennestrøk ble fri scenekunst ikke lenger sett i en overordnet kunstpolitisk sammenheng med resten av kunstfeltet. Dette har videre skjedd uten at man har utredet konsekvensen av hvilken betydning forskriften faktisk hadde og ville ha hatt for fri scenekunst.

Den gamle post 74 var på sitt beste et dynamisk bindeledd mellom Storting, departement og kulturråd. Den er nå borte uten at det virker som om man har en strategi for de virksomhetene innen fri scenekunst som faller utenfor Norsk kulturråds tilskuddssystem, og som har utviklet en viktig rolle lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Det *kunne* se ut som om man hadde tenkt at post 78 kunne ivareta dette behovet i og med at Grenland Friteater er på denne i en delemodell med statlige og lokale myndigheter. Men foreløpig er det ingenting som tyder på politisk vilje til å gå videre på post 78, til tross for at flere kompanier nå har lokal støtte og nå anmoder med lokal politisk støtte om tilskudd direkte over statsbudsjettet. En slik utvikling av post 78 vil også kunne fange opp de videregående kompaniene som i 2019 faller for 12 årsgrensen som bevilgning på Basisfinansieringen har. Det kompaniene som ser ut til å falle utenfor Kulturrådets ordninger og de som går ut av Basisfinansieringen har til felles, er at de har stor etterspørsel nasjonalt og internasjonalt.

En etterspørsel som gjerne handler om visninger, co-produksjoner og samarbeid flere år frem i tid. Det haster derfor med å få på plass en helhetlig og sammenhengende tilskuddsyklus, slik både vi og flere utvalg har vært inne på: kortvarig støtte, flerårig tilskudd og langvarig støtte. Smetter den langvarige (stats) støtten på plass, faller også Norsk kulturråds armlengdebaserte og skjønsmessige tilskuddsrolle på plass.

En slik tilskuddsstruktur fordelt mellom stat og Kulturråd, med Nasjonale kompanier (langvarige tilskudd) på statsbudsjettet, prosjekttilskudd (kortvarige tilskudd) og Basisfinansiering (flerårige, men tidsbegrensete tilskudd) i Kulturrådet, vil også ivareta større maktspredning i og med at beslutninger vil *tas innenfor og utenfor Norsk kulturråd*, samt basert på både fagfelle vurdering (kulturråd) og politisk styring (Nasjonale kompanier) .

I dag og enda mer i fremtiden vil det være opp til det til enhver tid sittende fagutvalg å gjøre sine prioriteringer innenfor de tilskuddsordninger Rådet definerer.

Fagfelle vurderingen og et kunstfaglig uttrykksmessig og geografisk bredt sammensatt utvalg er derfor avgjørende i tillegg til en transparent og demokratisk tilrettelagt forvaltning. Kulturrådet bør ta større ansvar for sine tildelinger i den forstand at det konkrete grunnlaget for tildeling og avslag redegjøres for.

Det har stor betydning for det frie kunstfeltet regionalt og nasjonalt. Det må ikke oppleves som ytterligere byråkratisering av feltet, jfr konklusjonene i ”Kunstens autonomi og kunstens økonomi”. Hvordan den kommende Lovteksten utformes i forhold til Rådet som ren kunstfaglig utførende instans er i dette perspektivet avgjørende for Rådets legitimitet. For: Norsk kulturråd skal være *en kunstfaglig* instans hvis kunstfaglige mandat bør rendyrkes. Det skal derfor ikke etter vår mening ha en kunst og kulturpolitisk overordnet rolle. Det er og skal være Stortinget som legger rammene, departementet som iverksetter og Kulturrådets som skal utføre. Denne arbeidsdelingen er avgjørende.

2. Rådets oppgaver

Det er et kjernepunkt i denne høringen at vi mener at Kulturrådet gjennom organisering, struktur og praktisk forvaltning *oppretholder nærheten til kunstfeltene*.

§3 annet ledd: Vi slutter oss til departementets forslag til endring i §3 annet ledd idet vi ikke ser at den får konsekvenser som reduserer rådets kunstfaglige rolle, mandat og nærhet til kunstfeltene.

§3 tredje ledd:

Vi mener at det er all grunn til å *oppretholde dagens eksisterende tekst* som ivaretar rulleringsprinsippet i oppnevning av rådet og sikrer den nødvendige kunst og kulturfaglig kompetanse i rådet. Selvsagt er tilleggskompetanse viktig, men den nye lovteksten åpner for at tyngdepunktet i kompetansekravet forskyves fra kunstfaglighet til andre fagområder. Det advarer vi sterkt i mot. Norsk kulturråd skal være det sterkeste kunstfaglige organ vi har i Norge.

Det er derfor også viktig å opprettholde den faglige og ansvarlige forbindelsen mellom utvalgslederne og rådet, ved at disse fortsatt skal sitte i rådet.

Rådsperioden bør være på *tre år* og ikke fire. Det gir politiske myndigheter anledning til å vurdere kulturrådets arbeid og utvikling innen Stortingsperioden på fire år. Det sikrer videre at kunstsyn og ledelse av utvalg skiftes tilstrekkelig ofte slik at bestemte kunstsyn ikke får ”satt seg”. Gjenoppnevning av rådsmedlemmer én gang bør fortsatt gjelde. Med en treårig rådsperiode kan ingen sitte lenger enn seks år mot dagens og i den foreslåtte endringen åtte år, hvilket vi mener er altfor lenge for utvalgsleder/rådsmedlem.

Vi foreslår derfor følgende:

”Rådet skal ha ti medlemmer og numeriske varamedlemmer etter behov. Rådsmedlemmene, inkludert leder og varamedlemmer oppnevnes av Kongen etter tilråding fra departementet. Medlemmene oppnevnes med grunnlag i kunst og kulturfaglig kompetanse. Oppnevningen gjelder for tre år. Rådsmedlemmene kan gjenoppnevnes én gang. Oppnevningene skal være rullerende slik at halvparten av medlemmene oppnevnes annethvert år.

Vi foreslår at begrepet ”Valgkomite” skiftes ut med ”Innstillingsutvalg” som Kulturdepartementet utarbeider retningslinjer for. Det er jo i realiteten dette utvalgets oppgave; å innstille. Dette Innstillingsutvalget får stor makt. Vi mener at det bør bestå av fem personer, hvorav tre med tung kunstfaglig kompetanse. To av medlemmene i Innstillingsutvalget foreslås av sentrale kunstmiljøer og tre av departementet. Fylkeskommunene og sentrale kunstnerorganisasjoner gis rett til å foreslå rådsmedlemmer overfor valgkomiteen.

Den faktiske kunstfaglige kompetansen må sikres plass og rolle i Kulturrådets organisering. Kunstmiljøene må få anledning til å fremme forslag gjennom hele råds –og utvalgsstrukturen. Dette vil gi Råd og Fagutvalgene den nødvendige og viktige legitimitet og bidra til å bygge et kunstfaglig sterkt Kulturråd, som arbeider i og for kunstfeltet i Norge.

Oslo 20.06.2015,

Vidar Sandem
Styreleder

Tove Bratten
Direktør